

ΕΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ ΜΕ ΤΟΥΣ ΛΟΓΙΟΥΣ ΜΑΣ

ΟΜΙΛΕΙ Ο κ. Μ. ΜΑΛΑΚΑΣΗΣ

ΤΟ ΕΡΓΟ ΤΟΥ.—Η ΓΝΩΜΗ ΤΟΥ ΠΕΡΙ ΚΡΙΤΙΚΗΣ.—Η ΓΥΝΑΙΚΕΣ

νας από τους διαλεκτούς αντιπροσώπους της νεο-ελληνικής τέχνης, τους λιγοστούς, είνε και ο κ. Μ. Μαλακάσης, ποιητής που ή φήμη του, χρόνια τώρα, έχει περάσει τα στενά όρια της χώρας μας.

Ο κ. Μαλακάσης, δέν ξέρω πώς, συνδυάζει στην εμφάνισή, του κατι τό πολύ ξένο, με κατι τό πολύ ντόπιο. 'Ακόμα κ' ένα άλλο, που δέν ξέρω άν το έχη αντιληφθή ο ποιητής μας, θυμίζει πολύ τό Ζίν Μορσας. Τόν βρίσκουμε σιό γραφέϊ του μέσα σιή Βιβλιοθήκη της Βουλής, που είνε τμηματάρχης της. 'Απαντάει σις ερωτήσεις μας με φράσεις χτυπητές, τονίζοντας τίς λέξεις, σχεδόν μάς υπαγορεύει, τόσο μάλιστα που αναγκάζομαστε τά γραφόμενα αὐτῶν πού λέει. 'Ότι γράφεται παρακάτω δέν είνε παρά τά ίδια λόγια του κ. Μαλακάση και τούτο, γιατί' ή συνάντησι αὐτή είνε προορισμένη νά προκαλέσῃ θόρυβο όρισμένου κύκλου λογοτεχνῶν, πού θίγονται σ' αὐτήν ύπονοούμενα.

Σίην ἀρχή ρωτάμε τόν ποιητή γιά τήν φιλολογική του εμφάνισι και γενικά γιά τήν εξέλιξι του. Μᾶς ἀπαντά :

—Προουσιάζηκα σιό 92 ἤ 93 μ' ένα τραγουδάκι σιό 'Ημερολόγιο τ ὕ Σκόκου. Κατόπιν, τό 94 ἔδημοσιεψα 2—3 ποιήματα σιό 'Αστῦ. 'Ο μακαρίτης; ὁ Μητσάκης, πού ἦτανε τότε στήν Κέρκυρα, ἐνθουσιάζηκε μ' ένα ἀπ' αὐτά τά ποιήματα τό 'Ονειρο τῆς Κόρης. 'Όταν ἀργότερα ἦρθε στήν 'Αθήνα και πήγα νά τόν δω, βγήκε ἀπό τό μπάν' ο του, μισοντυμένος, και με ὑποδέχτηκε ἀπαγγέλλοντας τῆς δυό τελευταίες στροφές τού ποιήματος. 'Από τότε χρονολογεῖται και μιὰ πολύ στενή φιλία με τό Μητσάκη, πού δέ διεκόπη ποτέ μέχρι του θανάτου του. Τό πρῶτο ὁμοσ ποιήμα, πού ἔκανα νά ποῦμαι ἐπισημως τήν εμφάνισι μου σιό Κοινόν εἶναι τό 'Δάσος', πού ἀμέσως ἔγινε πασίγνωστο.

Αὐτό τό ποιήμα θάχη δημοσιευθῆ πάνω ἀπό 100 φορές κ' ἔχει μεταφραστῆ Γερμανικά κ' Ἱταλικά. 'Αμέσως τότε ἄρχισα νά γίνωμαι πολύ γνωστός. Ἦρθε κατόπιν τό 'Ασμα 'Ασμάτων' μιὰ σειρά ποιημάτων και τά δυό ποιήματα ὁ 'Αρσάκης' και ἡ 'Δεντρογαλιά' πού ἔχουν μεταφραστῆ Γαλλικά, 'Αγγλικά κ' Ἱταλικά. Τά 'Συντρίμια' τά ἔβγαλα σιό 99, τήν ἠρωτική ἐκείνη ἐποχή τῆς 'Τέχνης', μέσα στήν ὅποια δημοσιεψα και πολλά ποιήματά μου. Οἱ παλαιότεροι θά θυμῶνται τί ἀπεγνωσμένος ἀγῶνας ἐκινήθηκα τότε ἐναντίου τῆς 'Τέχνης' στήν ὅποια ὄλοι πού σημερα τιμῶν τά ἑλληνικά γράμματα. ἐπολέμησαν σῶμα με σῶμα. Σιό 1903 ἔβγαλα τίς 'Ἔρρες', σιό 1909 τα 'Πετρωμένα', κατόπιν τήν 'Κυρά του Πύργου' και τούς 'Ασφοδέλους'. Μιὰ πλακέτα πού βγήκε τελευταία με τόν Μπαταριά, τό Μπάϋρον και τόν Τάκη Πλούμα, περιελήφθη σιή δευτέρα ἔκδοσι τῶν 'Συντριμίων'.

'Εγώ ἔχω πολύ μικρή ἰδέα γιά τήν τέχνη μου, ἀλλά οἱ συμμαχητά μου και παλαιοί μου φίλοι, ἐτίμησαν τήν Τέχνη με τά ἔργα τους και τήν πλίστη τους πρὸς τά ἰδανικά τους, με αὐτοθυσία και εὐκρίνεια ἀξιοθαύμαστη. 'Ο Χατζόπουλος, ὁ Πορφύρας, ὁ Γρυπάρης, ὁ Μαβλάης εἶναι ἀναμφισβήτητα δείγματα τῆς γνώμης μου.

—Γιά τούς νεούς τί ἰδέα ἔχετε ;
—Οἱ νέοι σημερα, και θανμάζω μιὰ πλειάδα ἀπό αὐτούς χωρίς καμμιά ἐπιφύλαξη, ἐάν χρωστοῦν κατι σ' ἑμᾶς τούς καλαστέρους, αὐτό εἶναι ἱκανοποίησι μας περιφανής. Τό κατ' ἑμᾶς σιούς διδασκάλους μου χρωστωτό τό ἔργον μου και τήν ἀνεπιφύλακτη εὐγνωμοσύνη μου. 'Επειδή σᾶς μίλησα και γιά τό ἔργο μου σᾶς λέω ὅτι ἄν ἐπρόχαιτο νά τό δημοσιεψω σημερα δέ θα ἔβγαζα παρά ένα βιβλίον με 25 σελίδες τό περισσότερο. Δυστυχῶς δέν ἔσχηξα ἀκατάπανστα τά χειρόγραφα μου, ὅπως λέει ὁ Σολωμός, και αὐτό εἶνε ένα βάρος τῆς ψυχῆς μου.

—Γιά τό θέατρο ποιά γνώμη ἔχετε ;
—Ἐκτιμῶ τό Μελά, ὡς τόν κορυφαίον τῶν θεατρικών μας συγγραφέων, καθώς και τόν Ξενόπουλο και τό Χόρν, πού τούς ἔχω σχεδόν ἰσοτίμους του.

—Γιά τήν κριτική ;
—'Απεχθάνομαι τή νεώτερη κριτική τῶν ἐφημερίδων προπάντων, ὅποιοίδηποιε και ἄν γίνεαι αὐτή, σχεδόν καθολοκληρία. 'Όλοι αὐτοί πού τήν κάνουν ἄν δέν ἔκαναν κριτική, θα ἔκαναν φόνου και κάποιου ἄλλου σοβαρότερου, ἐπιτήδειου, ἀλλά και ὄχι χωρίς νά προδίδονται, κρύβουν σ' αὐτή τή μοχθηρία τους και τή σμικρότητα τους, μεγαλοσημονοῦντες οἱ ἴδιοι γιά τόν ἑαυτό τους και δοκιμάζοντας νά ἐλαττώουν τούς ἄλλους. 'Αλήθεια ὅταν συλλογίζεται κανεῖς πόσο λίγο χρησίμεψαν ὡς δασκάλου τῶν ἀνθρώπων αὐτῶν μερικά φρεσινά πνεύματα και πόσο ἐδασκάλωσαν τῆς σμικρότητες τους τῆς ἐνστικτικῆς ἐλπεινῶ μικροκριτικῶ ἔξενου πού τῶ; ἐχρησίμεψαν γιά μοντέλλα, ὅταν συλλογίζεται κανεῖς αὐτά, σχεδόν λυπάται τούς ἀνθρώπους αὐτούς και τούς οἰκτεῖραι. Θυμοῦμαι ὅταν βγήκε στήν πλακέτα πού σᾶς εἶπα ὁ 'Μπαταριάς' ὁ κριτικός τού 'Εμπρός' ἔγραψε τά ἔξης γιά τά τρία ἐκείνα ποιήματα : 'Ο Μαλακάσης φέτος ξαναῖτή πρόσωπα και πράγματα τῆς σχολῆς τῶν Μπαταριάδων ἀπό τήν ὅποιαν κατάγεται'

'Ο διάστρωφος αὐτός παρουσιάζηται ἔργον μου ἐκείνου ἦθελε βέβαια μ' αὐτό νά πῆ ὅτι δέν εἶμαι παρά ἕνας περιπλανώμενος βιολιτζῆς. Δέν ἦθελε βέβαια ν' ἀφήσῃ ἀσολιάσειν τό 'Μπατίζον', γιατί μέσα σ' αὐτόν βρίσκειται ἕνας στίχος πού μερούσε νά παρεξηγηθῆ. Αὐ- ἡ ἦτανε ἡ κριτική τῶ Μπαταριά, τού Τάκη Πλούμα και τού Μπάϋρον ἀπό τόν κριτικόν τού 'Εμπρός'. 'Όταν ἐδῶ βάσα τῆ μικρῆ αὐτῆ συζήτασι γιά τό ἔργο μου ἔγραφα μιάν ἔμμετρη ἀπάντησι, ένα σονέτο, στόν κριτικό μου. Δέν τό δημοσιεψα ποτέ και εἶνε μόνον στή χαρτιά μου. 'Ω; τόσο ὁμοσ ὁ κριτικός σις λίγες ἐκείνες γραμμές τού 'Εμπρός' παρουσιάζηται τόν ἑαυτό του καλύτερα, ἀπ' ὅτι τόν παρουσιάζω ἐγώ σ' ἐκείνο τό σονέτο πού τό ἀπαντοῦ.

—Κι' ἐπειδή ὁ λόγος περὶ κριτικῆς, πῶς σᾶς φάνηκε τό βιβλίον τού κ. 'Αποστολάκη 'Η Ποίησι σιή ζωή μας ; τόν ἐρωτῶμαι.

—'Απίσιο. Τό φοβερότερο βιβλίον πού βγήκε ποτέ σιήν 'Ελλάδα. Νομίζει κανεῖς ὅτι τό βιβλίον αὐτό γράφηκε με χολή και ὄχι με μέλι. Στά νεοελληνικά γράμματα δέ γνωρίζω κανένα ἀντιπαθητικότερο βιβλίον, ὅποσο ὁ κ. 'Αποστολάκης δέν εἶναι και τόσο αὐτοβγαλτος. Εἶχε και αὐτός τούς δασκάλους του. 'Ενας ἀπ' αὐτούς, πῆ κριτικῆς και πῆ ἐπ' ἐπίδειος και ἀναμφιβολῶς και πολύ πῆδ μορφωμένος εἶναι ὁ κριτικός πού σᾶς προαναφέρα.

—Τόν ποιητή κ. Κοβάφη πῶς τόν κρίνετε ;

—Σχετικῶς με τόν κ. Κοβάφη ἔγραφα κ' ἄλλου, ὅποσο ὁμοσ σᾶς λέω ὅτι, κατὰ τή γνώμη μου εἶνε πολύ ἐνδιαφέρων ποιητής.

—Σεῖς τί ἐτοιμάζετε τώρα ;

—Τυπῶν μιὰ νέα συλλογή ποιημάτων, ένα ρομάντσο κ' ένα τόμο, με τόν τίτλον 'Προσωπογραφίες και ταπεινωτικῆς ἐντυπώσεως'. 'Η τελευταία μας ἐρώτησι, πού θα ἔνδιαφέρει πολύ τό κύκλον τῶν κριτικῶν και δασκωινῶν του 'Μπουκέτου' εἶνε ἡ ἔξης :

—Γιά τίς γυναῖκες τί ἰδέαν ἔχετε ;

—Καρμῖαν. Δέν ἐπαίξαν σπουδαίον ῥόλον σιή ζωή μου οἱ γυναῖκες.

ΣΗΜ. —'Ο κ. Μαλακάσης μᾶς ἐπεξήγησῆ και τό δημοσιευόμενον παραπλήρως ποιήμα του. Κάποτε σιό Παρίσι πήγε με μιὰ φίλην του σ' ένα καζίνο, ὅπου ἐπαίξαν ρουλέττα. Στῆν ρουλέττα, ὡς γνωστόν, βάζουν ἄε πολλούς ἀριθμούς, ὅποτε ὑπάρχει πιθανή ἐπιπῆ κέρδους. 'Αλλοι βάζουν και σ' ένα μόνο ἀριθμό, ὅποτε ὑπάρχει πιθανόντης μεγάλου κέρδους, ἀλλά μιὰ φορά σις 36. 'Ο κ. Μαλακάσης με τῆ φίλητου προτίμησαν νά τά βάλουν ὄλοι σ' ένα ἀριθμό, και μάλιστα σιό ἔσρο (μηδ.ν.) 'Ο κ. Μαλακάσης τάχαε και συνέπεια τού χασίματος ἦταν τό ποιήμα αὐτό.

ΑΓΟΡΑΖΟΥΜΕ εἰς καλήν τιμήν βιβλία παντός εἶδους και βιβλιοθήκας. Πληροφοραί εἰς τά γραφεῖα μας.

Ο ΠΟΙΗΤΗΣ

Ρουχέτσα

Τὰ δὲγαρε δὲσ ἐαυ με μὲ, και μὲς ἔχην
Καὶ σὶ, τὸ χάνομαι σο βόρῳ
Καὶ ὄρμος ἢ μαγαζὶ ἔρεῖ μὲς τῆσιν
Δάσαν νὰ σὶ γάμε με δὲδωλα, δαφνῶ.
Μεῖς δὲνὸν ἔπει τὸ γάδο μὲς μερῶν,
Μιὰ ῥέιξη ἔφρονε με δὲ δαφνῶν,
ἐπὶ τὰ ἔρεση ἔλαρε, καὶ τὴν σὶ ἄσσι,
Μὲ ἢ ἔχαιε ἐπιπέπε τὸ δέσ, ἐρεῖ.
1598/924. Μ. Μαλακάσης

Α
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100